

İSRAF ERİTİR

Nureddin Yıldız Hocaefendi'nin 16.09.2012 tarihli (180.) Hayat Rehberi dersidir.

Bismillahirrahmanirrahim.

Elhamdü'lîlahi Rabbi'l âlemin ve sallallahu ve selleme âla seyyidina Muhammedin ve ala alihi ve sahabihi ecmaîn.

Aziz kardeşler,

Bir insan, sağ deyince kendine göre olan kolu anlıyor, o kolu gösteriyor ve siz de sağ deyince, size göre olan tarafı anlıyor o kolu gösteriyorsunuz. Bu şekilde sağlıklı bir anlaşma sağlayabilir misiniz? Siz sağınıza bak deyince, o sola bakacak; sola bak deyince de sağa bakacak. Henüz kavramlarda anlaşamadıklarınızla sağlıklı bir ortam oluşturmanız, ortak hedef tutturmanız, beklentinizi ortaya koymanız ve bundan sonuç almanız mümkün değildir. Bu, insan olarak birbirimizle olan ilişkilerimizde de geçerli ve bizi yaratan Rabb'imizin bize emrettiği şeyleri, kul olarak yerine getirip getirmememizde de bu kural geçerlidir. Allah bir şeyi emrettiğinde kul, ondan ne anlıyorsa ona göre davranış gösterecektir. "Kur'an'a sarılın!" dediğinde Allah, Peygamberi aleyhisselatu vesselam da "Allah'ın ipidir bu! Ona sarılın, kurtulun!" dediğinde; kitapçıya gidip bir Mushaf alıp ve bu şekilde onu bağrına sarıp "Bırakmam! Allah 'Sarılın!' dedi buna." diyen birisiyle, Müslümanlık olarak hangi noktaya gelebilirsiniz? "Kur'an'a sarılın." ifadesinde Allah, "Bir kitapçıdan Mushaf alın, ona sarılın. Hele hele namaz kılarken muhakkak sarılın, öyle oturun." mu demek istedi? Yoksa "Kur'an'a sarılın." sözünde Allah "Ne diyorsa Kur'an onu yapın. Kur'an'ın dışında hiçbir iş yapmayın." mı demek istedi? Yani Allah, ne kasteder, kul ne anlar; bu işi, bu şekilde nasıl sonuçlandırabileceğimizin örneklerini vermek istiyorum.

Değerli kardeşler,

Bu asırda bilhassa Müslümanlar olarak, maalesef şu "Kur'an'a sarılın." ve "Sağ ile sol neyi gösteriyor?" örneğinde olduğu gibi; kendimize göre çok dar bir kalıpta anladığımız, bir türlü Allah'ın murat ettiği gibi anlayamadığımız için iyi sonuçlara ulaşamadığımız örneklerden birisi de israf kavramıdır. Allah "İsraf etmeyin, israf edenleri sevmem." diyor. Fakat insanlar israf olarak sadece suyun boşa akıtılmasını, ekmeğin çöpe atılmasını anlıyorlarsa; işte "Kur'an'a sarılın." ifadesini "Onu böyle yeleğinizin içine koyun. Sakın Kur'an'dan ayrılmayın." gibi anlayan bir anlayış, ortaya çıkmış oluyor. "İsraf etmeyin. İsraf edenler, şeytanların kardeşleridirler." gibi ayetleri biz; hep yüzeysel, iki basit örnekten anlıyoruz. Çok enteresan olacağını umduğum bir örnek vermek istiyorum kardeşler. Televizyonun başında saatlerdir vakit harcayan birisi çocuğunu çağırıp: "Lavaboda musluğu açık bırakmışsın oğlum. İsraf etme! Günah değil mi?" diyebiliyorsa eğer; işte yanlış anladığımız şey buradadır. Bir kova su aktı diye, Allah'ın israfı haram ettiği için refleksi ortaya koyan baba, anne, öğretmen kimse artık, kendisi hiçbir suyla (zemez suyu ile bile) ölçülemeyecek çapta nimet olan, kıymet olan vaktini televizyonun ya da filanca başka bir boş işin karşısında harcıyor. Fakat suyu açık bıraktığı için çocuğunu azarlayabiliyorsa, burada bir çelişki yaşıyoruz demektir.

Allah “İsraf etmeyin.” dedi, “İsraf edenleri sevmiyorum.” dedi; ama “Suyu israf etmeyin. Ekmeği israf etmeyin. Deterjanı israf etmeyin.” demedi. “İsraf etmeyin.” dedi. Bunu suya, ekmeğe ya da deterjana daraltdığımız zaman Allah, “okyanus” demiştir biz “bir varil su” anlamışızdır. Allah “nehir” demiştir, biz “musluk” anlamışızdır. Müslümanlık ise israf karşıtı bir dindir. Müslümanlık israf karşıtı bir din olduğu için Müslüman’ın hayatı kıymetlidir. Müslüman’ın elindeki nimetlerin en basiti ekme ve su nimetidir. Ömrünü heder eden, ömür değeri olmayan insanların; ekmeğin çöpe atılışına, suyun boşa akıtılışına güya esef etmelerinin göklerde bir değeri yoktur. Ömür çürüdüktan sonra ekme çöp olsa ne olur, su boşa aksa ne olur ya da arabalar içme suyuyla yıkansa ne olur? Zemzem bidonla Mekke’den getirilse ne olur, boru hattıyla İstanbul’a taşınsa zemzem ne olur? Hangi nimet, hangi ekme, hangi su, hangi elektrik enerjisi, hangi deterjan; bir mü’minin bir kere “La ilahe illallah” diyebileceği on saniye kadar değerlidir? Bir kere “La ilahe illallah” diyebilecek on saniyemiz, ebediyen cennette kalmamız demektir. Bizim on saniyemiz bir varil suyla, Kızılırmak nehriyle, Sakarya nehriyle veya yüz milyar ekmele kıyas edilebilecek; aynı listeye bile konamayacak değerdedir. Mü’minin hayatı değerlidir ve saniyeleri hayattır. Biz önce Allah’ın bize Kur’anında kullandığı kavramları ve Peygamberinin lisanında kullandığı kavramları, O’nun murat ettiğı gibi anlamamız gerekiyor.

Kardeşler,

Biraz sonra vereceğim örneklerde bu daha iyi anlaşılacak inşallah! “İsraf” kelimesini pek israf etmiş bulunuyoruz biz. “İsrafi” israf ettik! Rabb’imiz “israf” deyince sağı gösterdi; ama biz solu anladık. Önce bunu düzeltmemiz gerekiyor. Biraz önce balkonda saatlerini boş boş, hiçbir işe yaramadan belki de gıybetle, malayani ile geçirmiş insanın; “Çocuk eğiteceğim.” diye o örneğı, saatlerce çocuğa gösterdikten sonra canlı bir şekilde sofrada “Kırıntıları topla ha! Ta, İbrahim aleyhisselamdan beri kırıntı dökmeyiz biz, Müslüman’ız.” diye verdiğı eğitim, bir insanın organ diye sadece parmağını göstermek gibidir. Burada Allah’ın caiz görmeyeceğı ve bana helal etmeyeceğı bir şekilde “Ekmeğin israfı önemli bir şey değildir. Atabilirsiniz ekmele, suyu da kapatmayın.” demiyorum. “O da haramdır.” diyorum. Fakat şunu söylüyorum “Bu, parmağımdır; ben değilim. Bu parmak, benden bir parçadır sadece.” İsraf kavramı sadece ekmeğin çöpe atılması, suyun akıtılması değildir ya da apartman merdivenlerinde kullanılan lambaları, harekete duyarlı lambalarla değiştirerek elektrik tasarrufu yapmak da değildir.

İsraf, hayatı çar çur etmemektir. Fırsatları kaçırmamaktır. En büyük israf, insan israfıdır. Allahu Teâlâ’nın çiftçi olmak için yarattığı birisini, bir makinenin başında emekli oluncaya kadar esir etmek de israftır. Eğer şu dünyada insandan değerli bir şey yoksa ki öyledir. İnsandan daha değerli hiçbir şey yoktur. Çünkü bütün mahlûkat, insana hizmet için yaratılmıştır. En orijinal ve en mükerrem varlık insandır. Tonlarca, milyonlarca insan çarçur edilirken “İnsanların ömürleri duraklarda, kahvehanelerde, boş yerlerde geçerken, bu insanların ömürleri ve kendileri birikimleri israf ediliyor.” diye endişe etmeyenlerin (Allah’ın hiçbir nimeti, insandan daha değerli olmadığına göre) “Ekmeği, suyu vb. israf ediyoruz.” diye endişe etmeleri samimi değildir.

Kardeşler,

Bir çocuğun, bir gencin, bir kızın, bir erkeğin ömründen daha değerli bir nimet olabilir mi? Bir genç, bilgisayarın karşısında ömür çürüttükten sonra; sular boşa aksa ne olur, doluya aksa ne olur? İnsanın sadece vakti değil, umudu da israf edilmemelidir. İnsanın enerjisi, birikimi, heyecanı da israf edilmemelidir. Sizler, mü'min ve cennet bekleyen insanlar olarak burada beni dinliyorsanız, bana bir saat ayırıyorsanız "Bir şey öğreneceğiz, bu öğrendiğimiz de Rabb'imizin huzuruna çıkarken bizim yüzümüzü aklayacak." diye heyecan ve umutla buraya toplandıysanız; ben de hikâyeler anlatarak, menkıbeler anlatarak, sizi güldürerek bu bir saatinizin bir bölümünü alıyorsam, enteresan bir israf yapmış oluyorum ben. Buradakine; aydınlatma enerjisinden, filan ampulün şu kadar saat fazla yanmasından daha iyi veya kötüdür, diyemem. Hiçbir umut, cennet umudu ve Allah'ın cemalini görmek kadar büyük değildir. Bir insan "Burada benim öğreneceğim ayet, burada benim dinleyeceğim hadisi şerif beni Rabb'immin huzurunda mutlu edecek. Cennetlerde olacağım." diye umut ve heyecanla bekliyor; ama ben, burada o umudu boşa çıkaracak, hazırlanmadan geçen dersin tekrarını yapacak bir mantıkla burada sizi meşgul ediyorsam; sudan, ekmekten, deterjandan, elektrikten daha büyük bir israf yapmış olurum.

Bir baba, babalığını icra edemezse çocuklarına karşı umut ve birikim israfı yapmış olur. Bu anne için de geçerlidir, öğretmen için de geçerlidir. Allah, "İsraf etmeyin, israf edenleri sevmem." buyurduğu zaman biz bir Müslüman olarak "Ekmeği kırıntılarını dökmeyin ha! Ekmeği bıçakla kesmeyin, kırıntı olmasın!" diye daraltırsak; "Müslümanlık" deyince sadece Ramazan'da teravih kılmak anlayan kadar Allah'ı az, kısır, yetersiz ve yersiz anlamış oluruz. Biz Ümmeti Muhammed'iz. Bizim seccademizle sofraya bezimiz, aynı şeydir! Seccadeyle soframızın altındaki bezi aynı mantıkla göremediğimiz sürece, Kur'anlı bir Müslüman olmamız mümkün değildir.

Aziz kardeşlerim,

Her birimizin evinde muhakkak, Kur'an'ı Kerim de vardır, Kur'an'ı Kerim meali de vardır. Sizlerden rica ediyorum evlerinizde Araf Suresi'nin 31. ayetine bir bakınız. Allah rızası için Araf Suresi'nin 31. ayetine müracaat ediniz. Bakın, seccadeyle sofraya bezini aynı yere nasıl seriyor Allah. İslam farkıdır bu! Mü'min olmanın ve Müslüman olmanın farkıdır bu. Seccadenle sofraya bezini aynı yere seriyorsun ve ikisine de Allah hükmediyorsa; iman budur, Müslümanlık budur! Muharref Hristiyanlıktan ve Yahudilikten yükselip Allah'ın dini olan İslam'ı ruhuna sindirmek budur kardeşler. Bu ayeti (Araf Suresi'nin 31.ayetini) belki on defa, belki yüz defa dinleyenimiz vardır. Hatta yemek duası olarak bile okuyamız da vardır. Allah bu ayette, bir müminin karakterini çiziyor. İsraf kavramını bir yere koyuyor. O yer, seccade ile sofraya bezinin aynı anlama geldiğini, müminin gözünde sofraya bezindeki hükmün seccadedeki hükümle aynı olduğunu Allah Kur'anında gösteriyor. Şimdi bu ayeti biz dinleyeceğiz inşaallah. Ne âlim olmak ne müçtehit olmak ne de evliyadan olmak gerekmiyor. Ayet çok açık! Âdem'in çocuklarına hitap ediyor Allah. Baban Âdem ise, Âdem'in sulbünden geldiysen bu ayet sana da hitap ediyor. Çok derin tefsir bilgisi de gerekmiyor, ilave coğrafya bilgisi de gerekmiyor. Allah buyuruyor ki "Ey Âdem'in çocukları!" Yani ey insan, hele hele iman edip imanla şereflenmiş olan ey insan! "خُدُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ"

" Her namazda süslenin, namaza süsünüzle, dekorunuzla gelin." "خُدُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ" "Namazda muhakkak temiz olun, şık olun, kıyafetiniz düzgün olsun. Namaz seccadesi bu." Sonra "وَاشْرَبُوا وَكُلُوا" "Yiyin, için." Subhanallah! Seccadeyle sofraya bezini beraber kullanacağız, dikkat edin. Seccademiz üzerinden secde etmek için halı parçası dediğimiz şeyi sonra bunu sofraya olarak kullanın.

Allah buyuruyor. "Ey Âdem'in çocukları!" "خُدُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ" "Her namaz için muhakkak ziynetinizi, dekorunuzu kullanın, namaza çul çaput gelmeyin." Seccadeniz üstünüz başınız düzgün olsun. Rabbiniz'in huzuruna çıkıyorsunuz çünkü. "وَاشْرَبُوا وَكُلُوا" "Yiyin, için. Yiyin, için." "وَلَا تُسْرِفُوا" "Ama israf etmeyin." "إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ" "Çünkü Allah israf edenleri sevmez." Herhangi bir medrese mezunu olmaya gerek var mı kardeşler? Bir satırlık bir ayet "Namaz kılarken üstünüze başınıza dikkat edin, şık giyinin, ziynetinizi takının, namaz kılacağınız belli olsun, üstünüz başınız düzgün olsun. Sereceksen seccadeni ser, namaz kılın, namazınıza dekor verin." diyen ayetin noktası konmadan, ayet bitmeden sofraya nereden geçtik? Sofraya nereden geçtik? "Ey Âdem'in çocukları namazınıza şık gelin, yiyin, için israf etmeyin." Bunu yemek kitabına koysan; namazı nereye koyacaksın? Namazın şartlarına, farzlarına koysan; sofrayı nereye koyacaksın? Âlim olmak gerekmiyor. Ümmeti Muhammed'den olmak gerekiyor, bunu anlamak için. Çünkü bu "Din yaşayacağım." diye dağ başlarında, kiliselere çekilmeyi gerektiren Hıristiyanlık dini değildir. Bu Ümmeti Muhammed'in Allah'tan öğrendiği, hak dindir. Bakın seccadeyi nasıl sofraya bezi olarak kullanıyor, sofraya bezini de yeri geldiğinde seccade olarak kullanıyor.

Ayet, ayet! Allah Kur'anda "يَا بَنِي آدَمَ خُدُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ" Fakat yemek duası yaparken "وَاشْرَبُوا وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا" diye ayetin yarısından alır da bunu yemek duası diye okursan; o zaman bu İslam'dan anladığın bu kadar, demektir senin. Ayetin yarısını (namaz bölümünü) bırakıp sadece yemek, içmek, masraf, israf diye ayetin yarısını anlarsan o zaman, "Suyu fazla akıtmayı, ekmeğin kırıntılarını çöpe atmayı Allah yasakladı." dersin. Fakat yemekten sonra geviş getirmek için sekiz saat oturmaya gelince "Allah onu emretti, onu emretti." dersin. Allah, o zaman emrediyor! Sofrada kısıntı bıraktı diye çocuğu pataklıyorsun. Yemekten sonra, öbür yemeğe kadar mola veriyorsun. Sonra da "Bu hak Müslümanın hakkıdır." diyorsun.

Hayır, kardeşim! Kimse İslam'ı, Kur'andan daha iyi biliyor olamaz. Hiçbirimiz ayetin yarısını dosyanın bir kenarına koyup yarısını da başka dosyaya koyamazsın. İşte Kur'an! Seccade ile sofraya bezini aynı gören Kur'anın var senin. Araf Suresi'nin 31. ayeti. Sofra beziyle seccade hiç birbirine benziyor mu? Alimallah bir misafirlikte birimizin önüne "Namaz kılacağım." deyince sofraya bezi serseler ne yaparız? "Bu ne rezillik! Bu namazı, sofraya bezi üzerinde mi kılacağız?" Allah seriyor. Mü'min budur. Çünkü mü'min; namazda "Allahu Ekber!" diye hangi haşyet, hangi saygı ve vakar ile kibleye dönüp Rabb'inin huzuruna oturuyorsa; aynı Rabb'inin "bismillah" diyerek kurduğu sofrasında da oturup nimetleri yiyor. Mü'min kaşığı sallarken, tesbih çeker gibidir. Bunun için mü'minin yediği sadakadır, mü'minin ailesine yedirdiği sadakadır.

Kardeşler,

Burada yemek kültürünü, seccadelerin sofraya bezine benzer şekilde olması gerektiğini herhalde anlatmıyorum. Başka bir şeye dikkat ediyorum. Biz sofrada, namazdaki gibiyiz. Çünkü Allah “ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا ” diyor. “Camilerinizde sofraya kurun.” demiyor; ama “Namaz pozisyonunuz sofrada da devam etsin. Sofranızda namaz kılan mümin gibi, namaz kılarken sofrada yemek yiyen mümin gibi olmayı becerin. Bu ikisinin ortasında israftan uzak durun.” diyor.

Şimdi kardeşler, ayetten anlayacağımız şeye gelelim. Ayet nasıl bitiyor? “ وَلَا تُسْرِفُوا ” “İsraf etmeyin.” “إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ” “Çünkü Allah israf edenleri sevmez.” Ayet kaç kelime? Altı kelime; üç kelimesi yemekle ilgili, üç kelimesi namazla ilgilidir. Bu altı kelimelik ayetin en sonundaki “ وَلَا تُسْرِفُوا ” “İsraf etmeyin.” sözü ilk üçü için geçerli değil, son üçü için geçerlidir, diyebilir miyim? Ayet altı kelimedenden oluşuyorsa üçü namaz, üçü yemekle ilgiliyse ayet bitmeden (yani Kur'anı Kerim'deki ayet bitti işareti gelip bir rakam da var, otuz bir rakamı oraya konmadan) “ وَلَا تُسْرِفُوا ” “İsraf etmeyin.” diyorsa Allah; bu israfı yemek yerken yapmayın, diye daraltabilir miyim bu anlamı ben? Âlim olmak gerekmiyor. Daraltamazsın! “Bu kural ayetin yarısı için geçerlidir, diğer yarısı için geçerli değildir.” der mi mü'min? O zaman çok açık bir şekilde Allah “Yemekte, içmekte ve namazda israf etmeyin.” diyor. Namazda israf olur mu? “ وَلَا تُسْرِفُوا ” “İsraf etmeyin.” diyor. Namazda da israf olur elbette. Elbette israf olur. Eğer namazı sen Allah “Süslü kılacaksın namazı.” buyurmuştu. “ خُذُوا زِينَتَكُمْ ” “Namaza gelirken dekorlu gelin.” diye. Namaza gelmek için gelinlik giyersen israf olur bu! Her namaz için berbere gidip güzelce tıraş ol, Allah “Güzel gelin namaza.” dedi diye. Her namaz için berbere gidip tıraş olursan israf olur bu. Tıpkı ekmeği çöpe atmak gibi ya da meyvenin kabuğunu soyacağım, diye bir santim kabuk soyup çöpe atmak gibi bu da israftır. Namazda da israf var!

“Ben sabaha kadar namaz kılmak istiyorum. Başka türlü peygambere yetişemem.” diyen adama ne dedi sallallahu aleyhi ve selem? “Benden değilsin sen.” dedi. “Çünkü ben uyuyorum, biraz kalkıp namaz kılıyorum. Sense sabaha kadar namaz kılacağım dedin.” İsraf! Gece sekiz rekât teheccüt kılacaksın; ama seksen rekât kıalarsan israftır. Orucu israf etmeyeceksin! Orucu nasıl israf ederim? Akşam iftar edeceksin “Ben ertesi günü de tutacağım.” dersin israf olur. Ezan okundu, akşam ezanı okundu. İftar etmen gerekiyor. Acele etmiyorsun sen “Patladın mı?” diyorsun. Ne cevap veriyor peygamberin aleyhisselatu vesselam? “İftarı geciktirmeyip hemen iftar ettiği sürece benim ümmetin hayır üzeredir.” diyor. Bakın, dikkat edin! Ezan okunduğunda namazı kılıp evvabin kılıp tesbihatını çekip bir cüz Kur'an'ını da okuduktan sonra “Sofra kaçmıyor ya!” dediğin sürece hayırsız ümmetsin sen. Yediyi bir geçe ezan okundu. “Bir geçe iftar ederim ben. Bir saniye geciktirmem.” dersin “İftarı geciktirmeyip hemen iftar ettiği sürece benim ümmetin hayır üzeredir.” diyen Resulullaha uymuş olursun. Neden? Vaktinde iş yapıyorsun, orucu israf etmiyorsun çünkü.

Her şeyde israf var. Hac, umre, tavaf bunlarda da israf var mı? Âlâsı var, hem de âlâsı var. Güneşin altında illa tavaf edeceğim diye hasta ol. Mekke'de zaten bir haftan var, altı gününü hastanede geçirdin. Al sana israf. Çünkü israf bir şeyi yersiz ve zamansız yapmak

demektir. Suyu boşa akıtmak demek değildir. Su da abdest alman için gerekli olmadığı halde musluğu açık bırakıyorsan israf oluyor zaten. Zamansız akıtıyorsun, yersiz harcıyorsun.

Ekmeğin yeri midendir. Miden yerine çöp kutusuna gittiği için, yersiz bir tüketim olduğu için israf oluyor zaten. Fakat midenin hakkı yüz gram ekmekken, yüz elli gram yediğin zaman; ekmek çöp kutusuna gitmiş olduğu için (o çöp kutusu senin boğazında borusu olan bir çöp kutusu) yine haram, yine israf etmiş oluyorsun. Dolayısıyla tıka basa doyduktan sonra “Ee sünnete uymak için gerisini de temizleyelim.” diye yarım ekmekle bir paspas daha yaptığın zaman sünnete uyarsın; ama bu, şeytanın sünnetidir. Bu, Peygamber aleyhisselamın sünneti değil! Çünkü senin miden, tabakta kalan yarım ekmekle şöyle paspaslayıp sünnetlediğin nimetten çok daha değerlidir. O nimet (o tabağın dibinde kalan zeytinyağlı nimet) senin midende gübre olması için yaratılmıştı; ama sen mideni o zeytinyağlı tabak kırıntısına satmış oldun. Allah senin miden için o yemeği yaratmıştı, yemek midenin hizmetindeydi. Sen o, orada kalmasın diye mideni yemeğe hizmet ettirmiş oldun. Yersiz tüketim, israf dediğimiz şey bu işte. Bunun adı israf!

Sevgide de her şeyde olduğu gibi israf söz konusudur. Bir erkek, kadına; bir kadın da bir erkeğe ne kadar sevgi bağlayabilirse o kadar dengededirler ve bu sevgi bir huzur kaynağıdır. Kalkar da eşine Allah için kullanılacak, Peygamberler için kullanılacak mübalağalı ifadeler kullanırsa “Sana anam babam feda olsun. Ben senin için ölürüm, ilk köprüden atlarım.” diye şiirler yazarsa kişi bu, bir israftır. Sevgi gösterisi israftır. Bu mü'mince değildir. Seni Peygamberin aleyhisselatu vesselam ne diye uyarılmıştı? “Sevdiğiniz zaman bir boşluk bırakın. Denge olsun. Nefret ettiğiniz zaman da geri dönecek bir boşluk bırakın muhakkak.” “Senin için köprülerden atlarım.” deme! Sonra onu atacaksın köprüden. Çünkü o noktaya gelecek. Bu mübalağa, dengesiz sevgi, yanlıştır ve israftır. Elbette insan evladını, babasını, annesini sever; ama Allah sever gibi, evlat sevilmez. “وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ” “Mü'minler Allah'ı sınırsız severler. Sınırsız sevilen başkası yoktur.” Evladını bu şekilde sevdin mi, bu bir israftır. Allah israf edenleri sevmez! İsrarla ortaya çıkan her iş, şeytanın işine yarar. Evlat sevgisinde de böyle, eş sevgisinde de böyle araba sevgisinde de böyle. Eğer arabayı Rabb sever gibi, ilah sever gibi seversen; ilk çizildiği zaman kalp krizi geçirirsin. Sanki senin arabanın aynası kırılmadı da gözün çıkmış gibi olursun. Araba o kadar sevilmez! Araba sevgisinde de israf var demektir bu. Sadece arabayı yıkarken suyu israf etmeyi israf etmek olarak anlar da bir teneke parçasını evlat sever gibi seversen; bu israf seni sonunda batıl bir yola götürecektir, ömrünü çürütecek, sağlığını kaybetmiş olacaksın. Allah tarafından kaybettiğin şeyler ayrı.

Kardeşler,

Tekrar şu seccade olarak kullandığımız sofraya bezine dönelim. “Ey Âdemin çocukları!” Yani kimin babası Adem ise dinlesin! Allah ne buyuruyor? “Namaza ziyinetinizle gelin. Çal çaput namaza gelmeyin. Üstünüz başınız düzgün olsun; ama bunda bile israf etmeyin. Yeyin, için Allah'ın nimetleridir size; ama sakın israf etmeyin.” Ekmeği mi ya Rabb'i, suyu mu, yoksa salatının dibindeki domates suyunu mu kastettin ya Rabb'i? Hayır, nimet olan her şeyi kastetti! En büyük nimet bir kere sensin. Çünkü Allah senin için ayı, güneşi, bütün dünyayı yarattı. Bir domates suyunu değil, domateslerin yaratıldığı bütün sahralardaki topraklar da

senin için yaratıldı zaten. Bu, senin domatesi sıkıp sıkıp suyunu çöpe atman için bir ruhsat değil; ama senin miden ve sağlığın da domatesten ucuz değil. Ee peki ne yapacağız? Nasıl namaz seccadesi ile sofraya bezi arasında bir denge kuran mü'min olduğumuz gibi (dünyayı Allah'ın en büyük nimetlerden biri olarak gördüğümüzün belgesidir bu ayet, Araf Suresi'nin otuz birinci ayeti) Aynı şekilde biz, domatesi rendeleyip çöpe atmakla domates çöpe gitmesin diye kendimizi acil servise veya hastaneye atmak arasında, denge kuracağız. "Aman nimetler sünnettensin, tabaklar sünnettensin." de; sonra da morga git. Böyle bir dengesizlik, vasat ümmet olan bu ümmette olmaz. Bu aşırılıkları yapanların dinlerini Allah kaldırdı. Çünkü "Biz onlara emretmediğimiz halde kendi kendilerine aşırılık yaptılar." Allah buyuruyor. Allah buyuruyor eski ümmetler için. "Kendi kendilerine bu işleri yaptılar, biz onlara aşırılık emretmedik." buyuruyor.

Bu ümmet, vasat ümmettir. Uç ümmet değiliz biz. Hiçbir işimizde uç değildir. Aşırılık bizde yoktur. Namazda yoktur, oruçta yoktur, hacda yoktur, cihatta yoktur, bedenimizi yormakta da yoktur. Hani, bir kadın Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem övüldü. Aişe anamız dedi ki "Ya Resûlullah, filanca kadın var ya filanca kadın." Hani onun da tanıdığı bir kadın. "Yahu kadını anlatıyorlar da hiç ara vermeden namaz kılıyormuş. Uyku yok, hep namaz!" Namaz, namaz, namaz! Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem huzurunda Aişe anamız övüyor. "Meh meh meh! (Bırakın, bırakın, bırakın!)" buyurmuş. "Bırak, bırak, bırak kadını. Siz yorulursunuz, Allah yorulmaz. İnatlaşmayın." buyurmuş. Dikkat edin! "Yahu ben ölmeden de ümmetimden böyle salih kadınlar çıktı. Ne mutlu bana. Ya al benden selam söyleyin, çok memnun oldu Peygamber deyin." mi diyor. "Allah'la yarışamazsınız. Siz bıkersınız da Allah sevap vermekten bıkmaz. Takatiniz kadar yapın, yıpranmayın!" buyurmuş. Kim için söylüyor bunu? Namazda aşırı giden bir kadın için. İsrâfçı kadın. Namaz israfı yapıyor. Çünkü sabaha kadar namaz kılan kadın, akşama kadar dinlenmesi gerekecek. Onun üç gün üst üste böyle dinlendiğini gören şeytan, kocası ile arasındaki gerekli yatırımı yapacak ve aile çökecek. Karı-kocalıkları zayıflayacak. Kıyamet günü nikâhlı bir kadın, sabaha kadar nafil namaz kıldığını göstererek nikâh faturası ödeyemez Allah'ın huzurunda. Çünkü Peygamberi ona ne demişti? "Perşembe-pazartesi nafil orucunu bile kocana izin alarak tutacaksın." Kocandan izin alacaksın. Çünkü senin nikâhın hakkını vermen; bir erkeğin iffetini muhafaza etmen, Ümmet-i Muhammed'in namus ordusunda mücahid olman demektir. "Sen orduda görevlisin, ümmetin namus kalesini bekliyorsun; ama bireysel bir işle görevin arasında tercih yapıp bireysel işini, görevini ezecek şekilde kullanıyorsun. Bu Allah'ı memnun etmez." demiş oldu o kadına sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz. İbadette de israf yok.

İnsani ilişkilerimizde de israf yok! İnsanlar, büyük küçük ilişkisi görürler. Küçük, büyüğe hürmet etmelidir; ama bu ayak öpmek değildir. İsrâftır bu. Hürmette de saygıda da israf vardır. Biz Peygamberimize aleyhisselatu vesselama, onca muhteşem hürmet ve saygıyı gösteririz; ama abartır da (Haşa!) "Allah'ın oğludur." dersek cehennem boylarız. Bu sevgi israfıdır çünkü. Hıristiyanların İsa aleyhisselama, Yahudilerin de Uzeyr aleyhisselama yaptıkları gibi. Abarttılar, israf ettiler sevgiyi ve orada boğulup kaldılar. Ümmet-i Muhammed, denge ümmetidir. "وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا" "Sizi biz, dengeli bir ümmet yaptık." buyuruyor. Kur'an'ın talimatı.

Kardeşler,

Evet, bütün bu sözler sanki “Abdest alırken suyu istediğin gibi kullanabilirsin. Musluğu sakın kapatma. Çünkü asıl israf dengeli olmakmış.” demek anlamına gelmiyor şüphesiz. Bir hususu daha düzeltmek istiyorum. Şimdi Buhari ve diğer hadis kitaplarında rivayet edilen vasiyet hadisi vardır. Sahabinin biri öleceğini anlamış. Mü'min bir insan olarak da “Malım başıma bela olmasın.” diye düşünüyormuş. Peygamber aleyhisselam Efendimiz de onu ziyarete gelmiş. “Ya Resûlullah! Bu malımı Allah için vereyim, kurtulayım değil mi?” buyurmuş. “Olmaz, olmaz!” demiş Peygamber efendimiz. “Yarisını vereyim mi Ya Resûlullah?” “Olmaz, olmaz! Üçte birinden fazlası olmaz.” buyurmuş. “Üçte birinden fazlasını vasiyet etme. Çocuklarını varlıklı bırakman, ona buna muhtaç bırakmandan daha hayırlıdır.” buyurmuş. İsrâf! Ne israfı? Cami yaptırma israfı. Ne diyor? “Ya Resûlullah malımı bırakayım mı?” Nereye bırakacak malını? Mekke-i Mükerrreme'de Haremi Şerife hizmet ettirecek. Çünkü bu olay Mekke'de olmuş. Kabe'nin sıvasını mı yaptıracak, ne yaptıracak o parayla artık. “Olmaz, olmaz.” buyurmuş. “Hayır yapacak, israf olmaz.” diyebilirsiniz. Hayırda da israf yasak!

Ne okuduk? Buhari ve Müslim'den hadisi şerif okuduk. “Üçte bir, üçte bir o bile çok; ama üçte bir.” buyurmuş. Bunun için fıkıh kuralı olarak diyoruz ki; bir insan vasiyet yazdığı zaman, bıraktığı mal üçte birinden fazlaysa vasiyeti geçerli değildir. Peygamber aleyhisselam yasaklıyor çünkü. Yüz bin lira bırakıyorsun. Bunun seksen bin lirasıyla cami yaptırmalarını istiyorsun. Geçerli değil, israf bu çünkü. Caminin çeşmesinden abdest alırken musluğu açık bırakmak da Peygamberin yasağı aleyhisselatu vesselam, camiye çoluk çocuğu sefil bırakacak şekilde hayırla yaptırmak da yasaktır. İsrâf olduğu için. Peygamber mantığı bu sallahu aleyhi ve sellem.

Hala neredeyiz? Seccade olarak kullanılabilircek sofraya bezindeyiz hala. Bu Kur'an kafası. Bu Muhammed aleyhisselamın kültürüdür. Eğitim, terbiye budur. Abdullah ibni Amr radiyallahu anh diyor ki “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Sa'd radiyallahu anh isimli sahabiyi abdest alırken görmüş. Bakmış ki Sa'd suyu bol bol harcıyor.” Bol bol deyip sizi güldürmek isterdim şimdi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem banyo yaptığı suyun ölçüsü var elimizde. Bir buçuk litrelik bir pet şişeye guslediyor. O zaman o şişe yoktu; ama verilen ölçü o şişeyi gösteriyor. Banyo yapıyordu. Abdesti nasıl aldığını düşünün artık. Krem sürer gibi mi sürüyorlardı? Sa'd'a bakmış ki Sa'd çok harcıyor suyu “ما هذا السرف يا سعد” demiş. “Sa'd bu israftır, böyle ne yapıyorsun sen?” O da demiş ki “Ya Resûlullah! Abdest Allah'ın emri bir ibadet değil mi? Abdestte de mi iktisat edeceğiz, abdestte de mi iktisat edeceğiz?” Buyurmuş ki “Sa'd, dere kenarında bile abdest alırken israf etmeyeceksin.” Medine'de dere yoktu, Sa'd da bir derenin kenarında değildi. Bir ibrikle, bütün bir bardak kadar suydu büyük ihtimalle. Hele şu meyve suyu için bardaklar var ya. İçine çocuk düşse boğulur, herhalde o kadar büyüklükte bir bardaktı en büyük ihtimalle. Şimdi Saad neyi israf etti, merak ediyorum ben. Herhalde bizim dış fırçalamızda kullandığımız suyla Sa'd altı aylık abdest alır herhalde.

Kardeşler,

Gülmeyi gerektirecek bir şey anlattığının farkındayım; ama benim anlattığım değil gülünmesi gereken şey, halimiz. Halimiz! Diş fırçalamamız bizim ne kadar suya mal oluyor? Zavallı Saad kim bilir ne biçim israflar etmiştir orada, vanayı da açmıştır sonuna kadar. Muslukta şar şar akıyordur orada. Radıyallahu anhum Allah onlardan razı olsun. Böyle şeyler zavallıların başlarına geldi de, onlara yapılan nasihatler bize öğüt oldu. İnşallah biz de anlıyoruzdur. Lakin bizden bir çocuğun diş fırçalamasını kazara görseydi Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, bilmiyorum ne derdi.

Kardeşler,

Şimdi Sa'd'ın bu manzarasına “Dere kenarında bile olsun...” diye cevap vermiş efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem. Bu olay Medine’de oldu ve dere yoktu Medine’de. Kesinlikle Sa'd'ın elinde üç litreden fazla su olması mümkün değil, hiç mümkün değil. Çünkü onlar suyu çömlek gibi ibrikle taşıyorlardı. Alsa alsa üç litre alırdı, varın siz tahmin edin. Bir çömlek ibrik ne kadar su alabilir ki? Dolayısıyla Sa'd suyu şar şar akıtsa, aksa aksa üç litre suyu o. Medine’de su kıtlığı yoktu. Dere de yoktu, su kıtlığı da yoktu. Çünkü hurma bahçelerini sulayacak kadar su çıkarıyorlardı kuyulardan. Su kıtlığı da yoktu. Buna rağmen aleyhisselatu vesselam Efendimiz “Dere kenarında da olsun...” hatta “Deniz kenarında olsun...” şeklinde de anlayabiliriz bunu, “İsraf etmeyeceksin.” buyurdu. Tamam, şimdi sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz’in bu sözünü biz “Abdest alırken musluğu kapat!” diye anlıyoruz. Yüzde yüz doğru, böyle anlaşılması lazım. Dere akıyor zaten ben bu suyu fazla akıtsam da dereye akacak. Yani ben suyu israf etmiş olmuyorum ki. Diyelim ki ellerimi yıkadım beş litre suyla, dereye aktı yine israf olmadı ki.

Bir abdesti elli litre suyla bile alsan dere kenarında, hiç israf olmaz; çünkü su oraya gidiyor zaten. Buna rağmen “Dere kenarında bile olsun...” diyor. Neden? Çünkü Sa'd'a çok su akıtıp akıtmamasını öğütlemiyor o. Ya asıl dert nedir? Bu kültürü Sa'd'a kazandırmak istiyor. Mü'minin nimetleri israf etmeme mantığına sahip olması, önemlidir. Yoksa dere kenarında su, israf olmaz. Dereye gidiyor zaten. Mühim olan bu mantığı kazanmaktır. Biz çocuklarımıza abdesti öğretirken elbette bu hadisi şerifi de öğreteceğiz, abdestin farzlarından biri gibi öğreteceğiz; ama sonra da diyeceğiz ki “Yavrum su dediğin şey hidrojen, oksijen gibi şeylerin birleşiminden yapılıyor. Laboratuvarda da ufak miktarda yapılıyor zaten; ama ömür altmış sene de olsa, (dere kenarındaki gibi altmış sene) seksen sene de olsa israf edilmemesi gereken bir nimettir. Üstelikte iki oksijen, bir hidrojenden yapılmıyor ömür. Ömrün tekrarı yok. Kış günü cam buharlanıp su oluyor da insan buharlaşıp yeniden ömür olmuyor.”

Kardeşler,

Abdestin nasıl alınacağını anlatmak istemiyorum. Elhamdülillah babalarımız, annelerimiz suyu israf etmemeyi, ekmeği israf etmemeyi öğrettiler. Buna rağmen milyonlarca ekmek çöpe gidiyor. Hadi onu cahilce çocuklar atıyor diyelim. Fakat Peygamber aleyhisselam efendimiz ve onun bize getirdiği Kuran'ımız; ekmeği, suyu, elektriği, deterjanı ve bütün nimetler dere kenarındaki gibi bol bol elimizdeki nimet olarak bulunsa bile israf edilmemesi gerektiğini bize öğretmiştir. Mü'min, bu insandır. Nasıl ekmek çöpe atıldığında, Allah

bereketimizi alır. “İşte bak! Filan yerdeki insanlar nasıl ekmek bile bulamıyor. Görüyor musun? Dolayısıyla ekmeği atmayın.” diyoruz. Dönüp işin aslına geleceğiz ve diyeceğiz ki “Ekmeği atarsan filan yerdeki gibi aç kalma ihtimalin nasıl varsa; bir dakikamı heder edersen, işinin vaktinden çok olduğunu düşünmeden yaşarsan, ‘Alo, nasılsın?’ deyişin on dakika sürerse, yemek yarım saat sürdüğü halde yemek sonrası muhabbet bir buçuk saat sürerse Allah seni sevmeyecektir. Yatsıdan sonra gece yarısına doğru gittiğin ziyaretin sabah namazlarına kadar denecek kadar uzun sürerse, ne zaman uyuduğun ne zaman kalktığın belli olmazsa Allah seni sevmeyecektir. Ey öğretmen! Sana teslim edilen çocuğun üzerinde anne babasının umuduyla sen oynarsan ve çoluk çocuğun israfını yaparsan Allah seni sevmeyecektir. Hoca efendi Müslümanlar seni dinlerini öğrenmek için önlerine çıkarıp dinlerken, sen hâlâ hikâyeler anlatmaya devam edersen, onların cennet umudunu israf edersen Allah seni sevmeyecektir. Baba, anne, dede, mürebbi, öğretmen! Sana emanet edilen neslin üzerindeki bir ümmetin umudunu israf edersen; sen dere kenarında bulunsan bile yapmaman gereken bir israfı yaptığın için Allah seni sevmeyecektir. Bunu bilesin. Çünkü Allah israf edenleri sevmeyeceğini ilan etmiştir.

Kardeşler,

İsra Suresi’nin 26 ve 27. Ayetlerini de dikkatlerinize çekmek istiyorum. Bakınız, burada Allah Teâlâ bir kere daha hepimizin israfı nasıl anlaması gerektiğini anlatıyor. Buyuruyor ki “وَأْتِ دَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ” “Fakir akrabanızın malınızdaki haklarını verin.” Yani zekât, sadaka akrabanın hakkı var sende, ver. “وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ” Fakir fukaranın yolda kalmışların da sadaka hakkı var, onu da ver.” “وَلَا تُبْذِرْ تَبْذِيرًا” “Akrabaya, fakire, miskine yardım edeceğim diye savurma. Savurganlık yapma!” “إِنَّ الْمُبْذِرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ” “Böyle savurganlık yapanlar şeytanların kardeşi olurlar.” “وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا” “Şeytan da Rabb’i inkâr eden birisidir. Dikkat et.” Allah için şu ayeti bir kere daha düşünelim. “Ey babasından aldığı harçlıkla akşam şurada burada, eğlence yerlerinde, lunaparklarda ömür çürüten gençler!” diye mi başlıyor ayet. Yoksa akrabasına sadakasını, zekâtını, fakir fukaraya yardım edeni mi konuşuyor. Orada Araf Suresi’nde seccadeyi, sofru bezini sermişti önümüze. Burada zekâtı, sadakayı; halaya, teyzeye, yeğene yardım etmeyi başlattı. “Savurganlık yapma! Şeytan gibi olursun.” diyor. Çünkü şeytanın mantığı, Rabb’ini inkâr etmektir. Savurgan da nimetin sahibini unutup savurganlık yapıyordur. Benzetme buradan ortaya çıkıyor zaten.

Sadaka verirken, zekât verirken şeytanlaşma riski varken; çocukların parklardaki harcamasında da henüz rengi bile solmamış mobilyayı değiştirmede de peyniri tabaktan toplamadan çöpe atmada da dün sofradaydı diye bugün reçeli bir daha sofraya getirmemekte de modernizmden dolayı şeytanlaşma riski yok mu? Sadaka verirken müsriflik yapanlar, “Malının tamamını Allah’a infak edeceğim.” diyenler uyarı görüyorlar da mü’minlerin çocukları üzerindeki emelleri, ümmetin umudu, haccı, orucu, zekâtı üzerindeki heyecanı israf edenler hata etmiş olmuyorlar mı?

Kardeşler,

Yunus Suresi’nin 12. Ayetinde de Allah, bir kere daha iman edenleri neden nankörlük hastalığı yakaladığını izah ederken “İsrafçılar hep tuzaga düştüler.” diyor. “كَذَلِكَ زَيْنَ الْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ” Müsrifler, yani israfı kendisine prensip edinmiş olanlar israf hastalığına

yakalananlar, bir daha yaptıkları işin kötülüğünü anlayamaz hale geliyorlar. Bir kere israfa kapı açtın mı, ondan sonra ölüm kapıyı çalmadan insan uyanmıyor. Demek ki israf, kanser gibi yatağa düşürüyor. O zaman uyanıyorsun, tedavisi de yok denecek gibi olduğundan mezarda soluğu alıyorsun.

Kardeşler,

Bu ümmet, mutedil bir ümmettir. Her şeyinde dengelidir. Peygamber aleyhisselamın ibadetine imrenip “Ben sabaha kadar namaz kılacağım.” diyene “Benden değilsin!” demiştir. “Ben artık bir daha oruçsuz gün geçirmem.” diyene “Sen de benden değilsin!” demiştir. Oruçta, gece ibadetine, sevgide, nefrette, harcamada her şeyde denge sağlandığı zaman Ümmeti Muhammed olma karakterini yakalamışız demektir. Fakat Allah “İsraf etmeyin.” dediği zaman; ömrünü çarçur ettiğin halde, çocuğu heder ettiğin halde, akraba ilişkini berbat ettiğin halde, halana teyzene yeğenine vakit bulamadığın halde, sadece abdestte suyu fazla harcamayı israf olarak anlayıp “Allah israf etmeyin, dedi. Musluğu açma!” diye daraltırsan bu Müslümanlık, Müslümanlığın kaçta kaçdır bilmiyorum. Fakat asıl Müslümanlık Araf Suresi’nin 31. Ayetidir. “Seccaden sofraya bezindir, sofraya bezin de seccadendir.” ne demek? Namazdaki ciddiyetin, yemektedir. Yemekteki kimliğin, namazındadır. Seccaden bezin, bezin seccaden olduğu zaman iyi yoldasın demektir. “Bir saatimi bin namaza değişirim, değişmem. Milyon ekmeğe bir dakikayı değişirim, değişmem.” mücadelesi görmüş insan, mücahit olmuştur ve Allah yolunda muvaffakiyetle yürüyebiliyor demektir.

Velhamdülillahi rabbil âlemin.